

N:o 12 d.

Ank. till Riksd. Kansli den 1 Juni 1883, kl. 1 e. m.

Utlåtande, med anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående anslag till ny riksarkivbyggnad.

(2:a U. A.)

Kongl. Maj:t har i 21:sta punkten af Åttonde hufvudtiteln utaf den till Riksdagen aflåtna nådiga propositionen angående statsverkets tillstånd och behof föreslagit Riksdagen att till uppförande af ny byggnad för riksarkivet i nordvestra delen af Humlegården i Stockholm på extra stat bevilja ett anslag af 1,216,500 kronor och att deraf för år 1884 anvisa ett belopp af 200,000 kronor; och är i det den nämnda nådiga propositionen bilagda utdrag af statsrådsprotokollet öfver ecklesiastikärenden den 10 sistlidne Januari meddelad den utredning i ämnet, som ansetts erforderlig (se sid. 14—22 i statsrådsprotokollet).

Hänvisande i öfrigt till hvad föredragande departementschefen till nämnda protokoll anført, anser Utskottet sig här endast behöfva i korthet omförmäla de hufvudskäl, som blifvit åberopade till stöd för ifrågavarande framställning.

Riksarkivet disponerar för närvarande egendomen N:o 4 vid Birger Jarls torg, hvilken egendom för detsamma upplåtits för 19 år sedan. Redan då erbjöd denna lokal ett alltför inskränkt utrymme i förhållande till arkivaliernas mängd, så att nästan samtidigt fråga om nybyggnad för arkivet måste föreläggas Rikets Ständer. Desse beviljade ock vid 1862—1863 års riksdag medel till ändamålet, men någon ny byggnad blef icke uppförd; och sedan nybyggnadsanslaget under några år reserverats, blef detsamma omsider vid 1869 års riksdag från

Bih. till Riksd. Prot. 1883. 4 Saml. 1 Afd. 9 Häft.

staten affördt. Det behof af ökad utrymme, som förefans, då de nu varande lokalerna till arkivet upplätos och som då endast i någon mån, men alldeles icke tillräckligt, tillfredsställes genom åtskilliga å arkivbyggnaden verkställda förbättringar, har icke heller sedermera afhjelpats, hvadan och då arkivhandlingarnas mängd år efter år ökats, samt arkivväsendet numera äfven i vårt land vunnit så stor utveckling, att den nuvarande arkivbyggnaden icke kan anses motsvara nutidens anspråk på bekvämlighet m. m., torde behofvet af en nybyggnad vara tydligt ådagalagd.

Utskottet har därför här ansett sig endast behöfva pröfva, huruvida sätt och tid för behofvets tillgodoseende äro de lämpligaste.

Utan att här inlåta sig på de två omständigheter, som under ärendets beredning blifvit i synnerhet framhållna, å ena sidan till stöd för förslaget att förlägga ifrågavarande byggnad till Humlegården och å andra sidan till stöd för valet af annan plats för densamma, nemligen att i förra fallet vunnes den möjligast fullständiga trygghet för utifrån hotande eldfara och i senare fallet, att det aflägsna läget från flertalet embetsverk i hufvudstaden skulle vålla dem stora olägenheter, då handlingar skyndsamt behöfde lånas, anser sig Utskottet här böra påpeka, att för en sedan länge hvilande och vidtutseende byggnadsfråga, nemligen om uppförande af nytt riksdagshus och beredande af nya eller förbättrade lokaler för Riksbanken m. m., tiden att finna en lösning i sjelfva verket snart är inne, och särskildt vid denna riksdag har af enskild motionär väckts förslag derom, att utredning i ämnet genom Kongl. Maj:ts försorg måtte till en kommande Riksdag varda åvägabragt och en fullständig plan uppgjord för lösning af samtliga berörda byggnadsfrågor i ett sammanhang.

Utan tvifvel skulle särskild behandling af frågan om riksarkivet kunna störande inverka på handläggningen af frågorna i deras sammanhang och måhända försvåra vidtagandet af åtgärder, som, om frågorna gjordes till föremål för gemensam pröfning, kunde leda till besparingar. Och äfven om det icke skulle anses lika ändamålsenligt att låta alla frågorna på en gång blifva föremål för öfverläggning och beslut, som att särskildt lösa den ena efter den andra, torde ärendet angående riksarkivbyggnaden icke vara det, som först och främst bör slutligt afgöras, utan snarare böra förekomma efter det den mera omfattande frågan om riksdagshuset vunnit sin lösning på ena eller andra sättet.

Äfven om den ofvanberörda motionen, med hvilken Utskottet icke har att taga befattning, icke nu kommer att föranleda till någon Riksdagens åtgärd, måste dock, på sätt redan blifvit antydt, hithörande

frågor i den närmaste framtiden blifva slutligen pröfvade och afgjorda. Utskottet tvekar därför icke att, huru kämbart behovet af en ny riksarkivbyggnad än må vara, föreslå Riksdagen att för närvarande icke bifalla Kongl. Maj:ts förevarande framställning utan låta frågan för det närvarande hvila.

Med anledning af hvad Utskottet sålunda anført får Utskottet hemställa,

att anslag till uppförande af ny byggnad för riksarkivet för närvarande icke må beviljas.

Stockholm den 1 Juni 1883.

På Stats-Utskottets vägnar:

GUSTAF SPARRE.

Reservation:

af Herr *Ola Andersson*.

Herr *Emil Key* har anhållit få antecknadt, att han hos Utskottet icke deltagit i behandlingen af förevarande ärende.
